

О.Ю. Кондратенко

*Національна бібліотека України
імені В.І. Вернадського*

м. Київ

**ДОКУМЕНТАЛЬНІ АРХІВНІ ФОНДИ
НАН УКРАЇНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ
НАПРЯМІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
В ІНСТИТУТІ ІСТОРІЇ АН УРСР (1944–1956)**

На сьогодні ще існує певна прогалина у вітчизняній історіографії, яка стосується розвитку історичних досліджень в Академії наук. Це пояснюється майже повною відсутністю наукових праць, які б комплексно висвітлювали дане питання. Практично всі наукові дослідження побачили світ за часів СРСР, зокрема, роботи А.В. Санцевича¹, М.В. Коваля², О.С. Рубльова³ та ін.

Питання розвитку наукових академічних досліджень частково висвітлене в загальних працях, присвячених історії Національної академії наук України, які приурочувались переважно до ювілеїв провідної наукової установи республіки, як то: “Розвиток науки в УРСР за 40 років” (К., 1957),⁴ “Історія Академії наук Української РСР” (К., 1982) та ін.⁵ Також незначне місце відведено історичним дослідженням у роботах, які вийшли в світ вже після здобуття Україною незалежності, зокрема: “Історія Академії наук України 1918–1993” (К., 1994)⁶ та “Історія Національної академії наук України в суспільно-політичному контексті 1918–1998” (К., 2000)⁷.

Дана стаття передбачає можливість вивчення та реконструкції розвитку наукової роботи провідної історичної академічної установи на основі використання документальних фондів, які утворилися в результаті її науково-дослідної діяльності та відклалися в наукових архівах НАН України. Сюди слід віднести документальні ресурси Наукового архіву Інституту історії України та архіву Президії НАН України, також збереглися деякі матеріали в фондах

Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, які можна віднести до опублікованих документів.

Одними з найбільш важливих джерел у дослідженні основних напрямів діяльності академічних установ є плани та звіти про науково-дослідну роботу. Планово-звітна документація з цього питання зберігається в межах фонду № 251 архіву Президії НАН України та фонду № 1 Наукового архіву Інституту історії України НАН України.

Матеріали даних архівів у своєму поєднанні виконують взаємодоповнюючу функцію та компенсують відсутність документів в одному з цих фондів.

З огляду на побудову структури планів і звітів, основні напрями науково-дослідної роботи даної установи здійснювалися за певною схемою: це робота над певною проблемою, яка об'єднувала в собі ряд наукових тем, а також виконання завдань стосовно видавничої та науково-популяризаторської діяльності.

Крім того, не менш важлива інформація стосовно основних напрямів наукової роботи даної установи міститься в періодичних виданнях, зокрема, таких, як: "Наукові записки Інституту історії АН УРСР" та "Вісник АН УРСР". У даних виданнях на основі наукових звітів установ публікувалися короткі статті про роботу даної інституції за певний період.

Одним з основних напрямів науково-дослідної роботи Інституту була розробка та виконання тематики наукових досліджень.

Отже, згідно з планово-звітною документацією, Інститут історії України, який був відновлений після реєвакації 17 липня 1944 р., активно включився в науково-дослідну роботу Академії наук. Наукові розробки Інституту зосереджувалися в основному над проблемами висвітлення основних етапів вітчизняної історії, починаючи з часів Київської Русі, і закінчуючи повоєнним періодом. Наукові дослідження Інституту, що передбачали, відповідно, й випуск наукових праць (монографій, курсів, збірників документів та статей), були присвячені розвитку феодально-кріпосницьких відносин і боротьбі народних мас проти соціального і національного гніту, розвитку капіталізму і зростанню революційного руху в ХІХ ст., Великій Жовтневій соціалістичній революції, колективізації та індустріалізації в УРСР, Великій Вітчизняній війні тощо.

У 1944 р. Інститут вже працював над 5-ма проблемами, які, в свою чергу, включали 18 тем, три з яких того ж року було закінчено. Результатами виконаних тем у перший рік роботи Інституту

стали такі наукові праці: “Нариси історії суспільно-політичного руху” (Ф.О. Ястребов), “Україна в першій буржуазно-демократичній революції” (Ф.Є. Лось) та “Історія утворення Української РСР (історико-юридичний нарис)” (С.В. Юшков). Також Інститут історії України в цей час працював над складанням чотиритомної історії України, перший том якої було видано ще в 1943 р. Робота над даним курсом історії України спочатку передбачала створення вузівського підручника у 4-х томах, а згодом – повноцінного академічного видання історії України у 5-ти томах, проте через політичні обставини повністю закінчити дану тему в тій формі, в якій вона була запланована від самого початку, співробітникам Інституту не вдалося⁸.

Продовжив виконання науково-дослідної роботи і відновлений в серпні 1944 р. Львівський відділ Інституту історії України, який працював над розробкою питань історії західноукраїнських земель. Співробітниками відділу вже в 1944 р. було закінчено три теми, в тому числі й робота відомого українського історика І.П. Крип'якевича “Західні границі України. Історико-картографічний огляд”. Протягом 1945–1946 рр. відділ працював над розробкою шести нових тем, серед яких було й дослідження згаданого І.П. Крип'якевича “Листи Богдана Хмельницького”, виконання якої передбачало археографічну обробку та публікацію епістолярію гетьмана з укладанням до нього коментарів. І все ж таки здійснити виконання запланованих тем співробітникам Львівського відділу не вдалося через його ліквідацію в середині 1946 р. у зв'язку з початком боротьби зі “школою М.С. Грушевського”, яка особливо гостро розгорнулася в той час у Львові⁹.

Після відомої постанови ЦК КП(б)У “Про політичні помилки та незадовільну роботу Інституту історії України” від 29 серпня 1947 р. науковці розпочали роботу над створенням “Короткого курсу історії України”, який мав стати еталоном марксистсько-ленінського курсу вітчизняної історії з використанням “методології” сталінського “Короткого курсу ВКП(б)”¹⁰. Дана тема стала провідною в науковій роботі Інституту історії України та виконувалась, починаючи від 1947 р., під безпосереднім наглядом Москви. Подібне завдання було поставлено перед усіма інститутами Відділення суспільних наук і передбачало створення подібних курсів з вітчизняної історії, давньої історії України та археології, української літератури, фольклору, української мови, народного госпо-

дарства та ін. Уже в 1948 р. було в основному завершено написання “Курсу” і після тривалого обговорення в різних установах України та союзних республік було видано перший макет даного дослідження¹¹.

На початку 1950-х років постало питання про активне використання робіт Й.В. Сталіна, зокрема, таких, як: “Ленінізм і національне питання”, “Економічні проблеми соціалізму в СРСР” та ін. Наукові праці з історії України – так само, як і з історії СРСР – у цей час створювались у світлі методології робіт вождя, і це не могло не торкнутися “Курсу”¹². У подальшому “Курс” переріс у двотомне видання “Історія Української РСР”¹³. Дослідження побачило світ зі значним запізненням: перший том – у 1953, другий – у 1955 р. Відповідно у 1956 та 1957 р. було здійснене його перевидання¹⁴.

Основною ланкою у виконанні науково-дослідної роботи з певної наукової проблематики академічних інститутів були відділи, науковці яких займалися конкретним напрямом дослідження.

Приміром, співробітниками відділу феодалізму виконувалися теми з середньовічної історії України. Так, протягом 1949–1950 рр. С.В. Юшковим виконувалася розробка, присвячена Давньоруській державі – “Київська Русь”, але в повному обсязі вона не була завершена в зв’язку з неможливістю вченого приїхати на постійну роботу до Києва. Згодом в межах даної теми вченим було підготовлено роботу “Руська Правда”¹⁵.

Ряд праць, які виконувалися в цей час, були присвячені козацькій добі. Так, протягом 1948–1950 рр. у рамках проблеми “Соціально-економічні відносини на Україні в XVI–XVII ст.” були виконані теми з підготовки таких наукових праць: “Козацько-селянські повстання у 2-й пол. XVI ст., 1-й пол. XVII ст.” (К.Г. Гусликий), “Народні рухи на Лівобережній і Слобідській Україні в 60-х – 80-х рр. XVII ст.” (К.І. Стецюк) та ін.¹⁶

У зв’язку з наближенням 300-річного ювілею возз’єднання України з Росією були активізовані дослідження щодо визвольної боротьби українського народу проти польського гніту, Переяславської Ради та власне возз’єднання двох держав. Протягом 1951–1954 рр. Інститутом було виконано колективні теми “Визвольна війна 1648–1654 рр. і приєднання України до Росії” та “Возз’єднання України з Росією”, робота над якими передбачала випуск монографічного дослідження та збірника наукових статей спільно з Інститутом історії та Інститутом слов’янознавства АН СРСР.

Найбільш масштабним проектом Інституту цього часу можна вважати розробку колективної теми “Возз’єднання України з Росією”, результатом якої мав стати ювілейний випуск збірника документів у 3-х томах¹⁷.

У 1955–1956 рр. співробітниками відділу капіталізму було виконано ряд тем стосовно розвитку капіталістичних відносин в Україні, серед яких: “Посилення закріпачення селян і антифеодальна боротьба на Правобережній Україні в 70-х, 90-х рр. XVI ст.” (І.М. Шекера) та “Розклад феодально-кріпосницької системи і формування капіталістичних відносин в сільському господарстві України в 1-й пол. XIX ст.” (І.О. Гуржій)¹⁸. Виконання даних тем також передбачало підготовку однойменних монографій.

Досить активно здійснювалося дослідження історії суспільно-політичних рухів, зокрема революційного, робітничого та селянського, а також історії робітничого класу. Над даною проблемою працювали співробітники відділу історії капіталізму та відділу історії радянського періоду. Прикладом може бути тема “Історія революційного руху на Україні 1861–1895 рр.”, яка виконувалася протягом 1947–1949 рр. Л.А. Коваленком. Упродовж 1949–1952 рр. щодо підготовки монографій було виконано колективну працю “Робітничий і селянський рух на Україні в роки революційного піднесення 1912–1914 рр.”¹⁹. У 1950–1955 рр. М.М. Лисенком було виконано важливе дослідження про підготовку декабристського повстання і діяльність Південного товариства декабристів в Україні²⁰.

Над питаннями історії СРСР працювали співробітники відділу історії радянського суспільства. Досить активно в цей час виконувались теми з підготовки наукових праць, присвячених так званому радянському будівництву в Україні. Так, протягом 1949–1950 рр. було виконано теми про відбудову української промисловості після громадянської війни, а також про початки індустріалізації, зокрема: “Радянське будівництво на Україні в 1921–1925 рр.” (П.К. Стоян) та “Партійне і радянське будівництво на Україні в період боротьби за соціалістичну індустріалізацію країни (1926–1929 рр.)” (О.Б. Слуцький). У 1951–1955 рр. науковцями відділу було виконано теми стосовно відбудови економіки та соціального будівництва перших повоєнних п’ятирічок: “Відбудова і подальший розвиток соціалістичного землеробства на Україні в повоєнний період (1946–1950)” (С.М. Білоусов) та “Перемога ленінсько-сталінської національної політики на Україні в період побудови

соціалізму” (В.В. Руднев). Також було виконано тему, присвячену проведенню соціалістичних перетворень в західноукраїнських областях після їх приєднання до УРСР – “Завершення соціалістичної реконструкції в народному господарстві та розвиток радянської культури в західних областях УРСР” (В.Л. Варецький)²¹.

Над проблемою Вітчизняної війни, починаючи з 1944 р., працювала Комісія з історії Великої Вітчизняної війни на Україні АН УРСР, потім, у зв'язку з її ліквідацією у травні 1950 р., роботу над даною тематикою продовжив новостворений Військово-історичний відділ Інституту історії України АН УРСР. Вже протягом 1951–1952 рр. відділом було виконано дві колективні теми з підготовки наукових праць – “УРСР у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу (1941–1945 рр.)” та “Хроніка визволення України від німецько-фашистських загарбників (листопад 1942 – жовтень 1944 рр.)”²².

Після передачі Кримського півострова УРСР у 1954 р. плідну роботу по вивченню історії Криму і міста-героя Севастополя розгорнула кримська група істориків, яка після реорганізації Кримського філіалу АН УРСР стала підпорядковуватись Інституту історії АН УРСР. У 1954 р. було відкрито нову тему з підготовки дослідження “Нариси з історії Криму”, виконання якої було закінчено вже в 1967 р.²³

Питанням української історіографії займався відділ вітчизняної історіографії. Наукові розробки стосовно даного напрямку роботи Інституту остаточно було відновлено з 1949 р. Вже цього року Л.А. Коваленко виконав тему “Історіографія України в період розвитку капіталізму” щодо підготовки однойменної монографії²⁴. В 1955 р. Л.К. Полухіним та С.О. Ктитаревим у рамках даної проблеми було виконано теми, присвячені висвітленню історичних поглядів відомих українських письменників І.Я. Франка та М.М. Коцюбинського²⁵.

Важливим для Інституту було виконання тематики щодо підготовки археографічних збірників. Даним напрямом роботи займалися співробітники відділу археографії. Так, починаючи з 1944 р., К.Г. Гуслистий працював над темою “Львівсько-руський літопис”²⁶. Протягом 1945–1946 рр. М.Н. Петровським було виконано тему щодо упорядкування збірника документів “Україна напередодні Національно-визвольної війни (1648–1954 рр.)” Також у цей час співробітники відділу активно виконували теми на договірних ос-

новах стосовно підготовки підручника “Нариси з історії археографічних досліджень на Україні” та публікації “Опису України Бопланом”²⁷. У 1948 р. та протягом 1954–1956 рр. було виконано теми, робота над якими передбачала випуск збірників документів щодо визвольної боротьби українського народу проти Польщі, – “Визвольна війна 1648–1654 рр.” (М.Н. Петровський, О.А. Бевзо)²⁸.

Колектив Інституту історії паралельно працював над проблемами всесвітньої історії та ролі України в міжнародних відносинах. Цим займався спочатку відділ історії СРСР та загальної історії, потім, починаючи з 1947 р., – відділ загальної історії та історії слов’ян, а з 1950 р. – відділ всесвітньої історії і міжнародних відносин. Тематика всесвітньої історії, в основному, стосувалася так званих країн народної демократії. Однією з перших була тема “Утворення Балканського союзу в 1912 р.”, яка виконувалась протягом 1947–1948 рр. Д.І. Мишком в межах проблеми “Виникнення балканської війни 1912 р.” та передбачала підготовку монографії²⁹.

Протягом 1950–1956 рр. І.І. Компанійцем було виконано тему щодо вивчення становища слов’янських народів у складі Австро-Угорської імперії³⁰.

Загалом за даний період колективом Інституту історії України виконувалось 294 наукові теми, з яких 225 було закінчено в повному обсязі. Із закінчених Інститутом тем історії України було присвячено 170; всесвітній історії та міжнародним відносинам – 17; історіографії – 19; археографії та джерелознавству – 16. Крім того, понад 20 тем було виконано як дисертаційні дослідження.

Також, згідно з планами та звітами про роботу Інституту історії, не менш важливим аспектом науково-дослідної роботи установи була науково-видавнича діяльність як результат копіткої роботи науковців над виконанням наукових тем. Так, публікація наукових праць Інституту історії з великими труднощами була продовжена після реевакуації установи в 1944 р. Вже цього року Інститутом було видано 5 наукових праць, загальним обсягом 32 друк. арк. Серед опублікованих наукових досліджень на особливу увагу заслуговують роботи тодішнього директора Інституту М.Н. Петровського, зокрема, “Возз’єднання українського народу в єдиній Радянській державі” (К., 1944), “Визвольна війна українського і білоруського народів проти польських загарбників” (К., 1944) тощо³¹. В 1945 р. друком вийшло вже 9 наукових праць, в тому числі 7 статей і 2 брошури. Починаючи з 1946 р. у видавничій

діяльності Інституту спостерігається певне пожвавлення: лише того року було опубліковано 27 наукових праць загальним обсягом 65 друк. арк. Серед них – збірник документів “Україна напередодні визвольної війни проти шляхетської Польщі” (К., 1946), упорядкований М.Н. Петровським.³² У подальшому було видано монографію М.І. Супруненка “Велика Жовтнева соціалістична революція на Україні” (К., 1948), збірник документів “Устим Кармелюк” (К., 1949) та ін.³³ Наприкінці 1940-х та протягом 1950-х років видавнича діяльність Інституту була систематизована і набула більш чіткого характеру. Так, у 1950 р. співробітники Інституту підготували черговий випуск “Наукових записок Інституту історії України”, а також вийшла друком монографія І.О. Гуржія “Повстання в Турбаях (1789–1793)” (К., 1950)³⁴.

З наближенням 300-річного ювілею возз’єднання України з Росією основна маса друкованої наукової продукції, виданої протягом 1950-х років, була присвячена подіям Визвольної війни українського народу проти Польщі. В цей час з’являються такі роботи, як монографія Л.К. Полухіна “Максим Кривоніс – герой Визвольної війни українського народу в 1648–1654 рр.” (К., 1951). У 1952 р. співробітниками Інституту було упорядковано та видано збірники наукових статей в 4-х томах “Приєднання України до Росії” (К., 1952). Наступного року співробітники Інституту видали друком збірник документів “Віковічна дружба українського і російського народу” (К., 1953), а також спільно з колективом Інституту історії АН СРСР та архівними установами України – збірник документів у 3-х томах “Возз’єднання України з Росією” (М., 1953)³⁵. У 1954 р. до відзначення знаменного ювілею за даною тематикою було опубліковано ряд наукових праць, серед яких і такі відомі, як: “Визвольна війна 1648–1654 рр. та возз’єднання України з Росією” (К., 1954), “Історичне значення возз’єднання України з Росією” (К., 1954) та ін.³⁶

Починаючи з 1955 р. все частіше виходять друком праці, присвячені історії робітничого та селянського рухів, а також історії робітничого класу. Таким прикладом може бути монографія Ф.Є. Лося “Формування робітничого класу на Україні і його революційна боротьба в кінці XIX і початку XX ст.” (К., 1955), І.О. Гуржія “Зародження робітничого класу України (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)” (К., 1956) тощо.³⁷ У 1955 р. виходять роботи, присвячені проведенню індустріалізації та колективізації в Україні,

серед яких слід назвати роботу О.Б. Слуцького “Перемога політики соціалістичної індустріалізації в Україні” (К., 1955)³⁸.

Кримська група істориків, яка підпорядковувалася в цей час Інституту історії, підготувала праці з історії півострова за згаданими однойменними темами, серед яких – “Нариси історії Криму”, ч. 1 (К., 1951) та “Нариси історії Криму”, ч. 2 (К., 1957)³⁹.

У цей час також починають з’являтися дослідження, присвячені розвитку вітчизняної історіографії та археографії, серед яких праця Л.К. Полухіна “Формування історичних поглядів М.І. Костомарова” (К., 1952) та перевидання О.З. Барабоє та О.О. Бевзо “П’єр Шевальє “Війна козаків проти Польщі (переклад з французької)” (К., 1952)⁴⁰. Також побачив світ узагальнюючий курс “Історія України в 2-х т.”, т. 1. (К., 1953), т. 2 (К., 1955) як підсумок тривалої роботи колективу Інституту над провідною темою⁴¹.

Загалом Інститутом історії АН УРСР за даний період було опубліковано понад 515 монографій, курсів, брошур та статей, загальним обсягом близько 2 тис. друк. арк.

Також у тематичних звітах Інституту історії АН УРСР досить чітко відображено такий важливий момент наукової роботи, як науково-популяризаторська діяльність, за якою науковці готували до випуску праці, читали лекції в організаціях, а також надавали консультації різним установам для популяризації наукових знань. Так, вже 1944 р. співробітниками Інституту історії було прочитано 105 лекцій та опубліковано 40 науково-популярних праць, також було написано 30 історичних довідок до популярного видання “Календар на 1945 р”⁴². У 1945 р. колектив Інституту більш активно розпочав публікацію науково-популярних праць, яких у цьому році вже вийшло близько 40 видань, у тому числі 7 брошур. Серед науково-популярних брошур – роботи М.Н. Петровського “Західна Україна” (К., 1945) та “Буковина” (К., 1945)⁴³. Поміж науково-популярних видань, опублікованих у 1950-х роках, – праці Ф.П. Шевченка “Боротьба за радянську владу на Закарпатській Україні” (К., 1950), І.О. Гуржія “Народний герой Устим Кармелюк” (К., 1950) та К.Г. Гуслистоє “Київська Русь” (К., 1950)⁴⁴. У цей час також виходять брошури В.І. Клокова “Двічі Герой радянського Союзу Ваиль Михлик” (К., 1951) та В.А. Дядиченка “Історичні пам’ятки розгрому шведських інтервентів у XVIII ст.” (К., 1951). У 1950-х роках відповідно зростала і кількість прочитаних лекцій та наданих консультацій⁴⁵.

За документами, які відклалися в результаті наукової діяльності Інституту історії за даний період, вдалося підрахувати, що Інститутом було опубліковано 498 науково-популярних праць, прочитано 4775 лекцій та надано 2292 консультації різним установам.

Отже, в результаті докладного аналізу документів різного характеру з архівних фондів НАН України, серед яких переважну частину складають плани та звіти про науково-дослідну діяльність Інституту історії АН УРСР, вдалося встановити, що, по-перше, наукові праці, підготовлені колективом Інституту не втратили своєї наукової актуальності й донині. Це пояснюється тим, що саме в повоєнні роки побачила світ значна кількість досліджень, присвячених історії Київської держави, українському козацтву, Визвольній війні українського народу проти Польщі, економічному та суспільно-політичному розвитку України певних періодів тощо. По-друге, науковці здійснювали значну науково-популяризаторську роботу, що сприяло підвищенню авторитету Інституту історії України в Академії наук.

Таким чином, чітка схема побудови документальних архівів установ АН УРСР дозволяє визначити та проаналізувати основні моменти їх науково-дослідної роботи, а також показати можливість залучення і використання подібних матеріалів у наукових розвідках вітчизняних істориків та фахівців з історії науки України.

¹ *Санцевич А.В.* Проблеми історії України післявоєнного періоду в радянській історіографії. – К., 1967. – 254 с.; *Санцевич А.В.* Інститут історії України Національної академії наук України (Історіографічний нарис до 60-річчя установи). – К., 1998. – 130 с.; *Санцевич А.В., Комаренко Н.В.* Развитие исторической науки в Академии наук Украинской ССР, 1936–1986 гг. – К., 1986. – 198 с.

² *Коваль М.В., Рубльов О.С.* Інститут історії України НАН України: перше двадцятиріччя (1936–1956 рр.) // Укр. іст. журн. – 1996. – № 6. – С. 54–68.

³ Там само.

⁴ Розвиток науки в УРСР за 40 років. – К., 1957. – 261 с.

⁵ Історія Академії наук Української РСР. – К., 1982. – 859 с.

⁶ Історія Академії наук України, 1918–1993. – К., 1994. – 320 с.

⁷ *Кульчицький С.В., Павленко Ю.В., Храмов Ю.О., Руда С.П.* Історія Національної академії наук України в суспільно-політичному контексті, 1918–1998. – К., 2000. – 527 с.

⁸ *Санцевич А.В., Комаренко Н.В.* Развитие исторической науки в Академии наук Украинской ССР 1936–1986 гг. – К., 1986. – С. 53.

⁹ Архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, од. зб. 156, арк. 27, 28. – (Далі – АП НАН України).

¹⁰ Там само, ф. 251, оп. 1, од. зб. 183, арк. 82; од. зб. 222, арк. 64.

¹¹ Див.: У лещатах тоталітаризму: перше двадцятиріччя Інституту історії України НАН України (1936–1956): Зб. документів і матеріалів: У 2 ч. – К., 1996. – Ч. 2. – С. 80–89.

¹² АП НАН України, ф. 251, оп. 1, од. зб. 313, арк. 265.

¹³ Там само, од. зб. 69, арк. 1.

¹⁴ Там само, од. зб. 72, арк. 204.

¹⁵ Там само, од. зб. 183, арк. 40; од. зб. 337, арк. 408.

¹⁶ Там само, од. зб. 376-а, арк. 171.

¹⁷ Там само, од. зб. 399-а, арк. 112, 113.

¹⁸ Там само, од. зб. 183, арк. 12.

¹⁹ Там само, од. зб. 17, арк. 23.

²⁰ Там само, од. зб. 399-а, арк. 118–120.

²¹ Там само, од. зб. 337-а, арк. 435.

²² Там само, од. зб. 123, арк. 96.

²³ Там само, од. зб. 72, арк. 215, 216.

²⁴ Там само, од. зб. 17, арк. 23; од. зб. 87-а, арк. 168.

²⁵ Там само, од. зб. 399-а, арк. 122.

²⁶ Там само, од. зб. 179, арк. 160, 161, 436, 437.

²⁷ Там само, од. зб. 183, арк. 17–39.

²⁸ Там само, арк. 78; од. зб. 222, арк. 78.

²⁹ Там само, од. зб. 351, арк. 286; од. зб. 184, арк. 16.

³⁰ Там само, од. зб. 313, арк. 77, 78; од. зб. 355, арк. 107.

³¹ Там само, од. зб. 183, арк. 12; од. зб. 17, арк. 24.

³² Там само, од. зб. 156, арк. 29.

³³ Там само, од. зб. 222, арк. 67.

³⁴ Там само, од. зб. 313, арк. 81; од. зб. 355, арк. 117, 118.

³⁵ Там само, од. зб. 399-а, арк. 160, 161.

³⁶ Там само, од. зб. 123, арк. 40; од. зб. 183, арк. 105.

³⁷ Там само, од. зб. 17, арк. 62.

³⁸ Там само, арк. 63.

³⁹ Там само, од. зб. 187, арк. 439.

⁴⁰ Там само, од. зб. 72, арк. 227; од. зб. 87-а, арк. 197, 198.

⁴¹ Там само, од. зб. 123, арк. 104–106, 119.

⁴² Там само, од. зб. 183, арк. 40; од. зб. 337-а, арк. 444.

⁴³ Там само, од. зб. 156, арк. 29.

⁴⁴ Там само, од. зб. 183, арк. 80–83.

⁴⁵ Там само, од. зб. 399-а, арк. 128.

⁴⁶ Там само, од. зб. 72, арк. 223, 224–229; од. зб. 123, арк. 88.